

Tussentijdse evaluatie

Periode 2014-2016

Fraude- en Handhavingsbeleid 2014-2018

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
Inleiding.....	2
1. Fraude- en Handhavingsbeleid 2014-2018.....	2
1.1. Continuering groepsvoorlichting.....	2
1.2. Verwerking fraudemeldingen.....	3
1.3. Prioriteit fraude onderzoek.....	4
1.4. Herkenbare plek fraude meldingen.....	4
1.5. Versturen beschikking.....	5
1.6. Verwerking systeem boetes en vorderingen.....	5
1.7. Geen benadelingsbedrag / Waarschuwing bij 0 fraude.....	5
1.8. Aanvraag na hersteltermijn, geen toekenning, geen boete.....	5
1.9. Hoogte boete.....	5
1.10. Verminderde verwijdbaarheid.....	5
1.11. Boete < € 340,00.....	6
1.12. Meesturen zienswijze formulier.....	6
1.13. Aflossing boete.....	6
1.14. Frauderegister.....	6
1.15. Recidive.....	6
1.16. Recidive met minderjarige kinderen in huis.....	6
1.17. Recidive zonder kinderen.....	6
1.18. Inning door andere gemeente.....	6
1.19. Voldaan aan artikel 58 lid 7 Participatiewet.....	6
2. Poortwacht.....	7
2.1. Invoering Poortwacht.....	7
2.2. Resultaten Poortwacht.....	7
3. Ontwikkeling resultaatmetingen.....	9
4. Resultaten.....	9
5.	
6. Themacontroles.....	10
7. Conclusie.....	10

Voorwoord

De vraag is of er na de invoering van het Fraude- en Handhavingsbeleid, uitvoering wordt gegeven zoals is vastgesteld. Vanaf de aanstelling (oktober 2013) van de Handhaver Sociale Zaken is er niet eerder door middel van een verslag inzichtelijk gemaakt hoe de resultaten zijn. Binnen de gemeente Midden-Drenthe zijn openheid en navolgbaarheid een belangrijk punt. Middels dit verslag is het de bedoeling om een start te maken met het inzichtelijk maken van de resultaten van Handhaving Sociale Zaken in combinatie met de resultaten van consulenten inkomen en werk over de voorgaande jaren. Het is de bedoeling dat er jaarlijks een verslag wordt opgemaakt om te blijven monitoren en het verder verbeteren van de uitvoering. In dit verslag worden diverse resultaten weergegeven zover deze te herleiden zijn.

Inleiding

In oktober 2013 werd door de gemeente Midden-Drenthe een medewerker Handhaving Sociale Zaken aangenomen. De functie Handhaver werd tot die tijd deels uitgevoerd in een combinatie functie. Aangezien beide functies toenamen qua werkzaamheden, werden er meer uren vrij gemaakt en kon door Midden-Drenthe een fulltime Handhaver Sociale Zaken worden aangesteld.

Midden-Drenthe koos voor een vrije invulling van de functie Handhaving en voor de verdere ontwikkeling van de uitvoering in deze functie. Het doel was om een goed lopend werkproces te creëren, zodat fraude en oneigenlijk gebruik van de uitkeringen zou worden bestreden en waar nodig repressief opgetreden kon worden.

Uiteraard was het ook de opdracht om de informatievoorziening zo te krijgen dat er ook een preventieve werking zou zijn richting aanvragers van een uitkering. Waar mogelijk werd meer aandacht besteedt aan de inlichtingenplicht, het preventieve gedeelte, richting nieuwe klanten. Dit om in het beginstadium al duidelijkheid te bieden en hierdoor misbruik op voorhand te voorkomen.

Door de beleidsmedewerker werd in de periode eind 2013 en begin 2014 gewerkt aan het Fraude- en Handhavingsbeleid 2014-2018, dit werd in augustus 2014 vastgesteld. In deze evaluatie wordt aan de hand van dit beleid gekeken hoe het ervoor staat met de uitvoering van de besluiten in het kader van het fraude- en handhavingsbeleid.

1. Fraude- en Handhavingsbeleid 2014-2018

Per augustus 2014 werd binnen Midden-Drenthe de nota vastgesteld van het Fraude- en Handhavingsbeleid 2014-2018, dit omdat per juli 2014 de Fraudewet gewijzigd werd vastgesteld en diverse wijzigingen per 1 januari 2015 in werking traden. De raad heeft met het vaststellen van de nota diverse besluiten genomen op basis van de in de nota gedane beleidsvoorstellen.

De uitvoering en controle op de rechtmatigheid was niet iets nieuws. Er waren al diverse werkprocessen en werkwijzen. Hier werd mee verder gegaan en waar nodig aangepast om tot een beter resultaat te komen.

1.1. Continuering groepsvoorlichting

Besluit: Continuering groepsvoorlichting aan nieuwe aanvragers van bijstand voor levensonderhoud

Tijdens de voorlichting wordt uitleg gegeven over de regels en wetgeving die aan een bijstandsuitkering verbonden zijn. De aanvrager is dan vooraf op de hoogte van wat er verwacht wordt. Tevens krijgt de aanvrager te horen wat zij van de gemeente mag verwachten.

Gedurende de afgelopen periode is de voorlichting aangepast op de ontwikkelingen in bijstandsland. De voorlichting was standaard gepland op de maandagochtend van 10:00 uur tot 12:00 uur. In de periode 2014 tot eind 2015 werd regelmatig besloten dat wanneer er maar 1 of 2 aanvragen waren binnengekomen, dat de voorlichting die week niet door zou gaan. De voorlichting werd dan een week opgeschoven en aanvragers werden dan een week later uitgenodigd.

De ervaringen van de voorlichting zijn positief, omdat er qua tijd veel gewonnen werd. Tijdens het afrondende gesprek tussen de klant en de consulent inkomen, werd er vaak alleen inhoudelijk ingegaan op ingeleverde stukken van de aanvraag en niet meer op alle regeltjes en verplichtingen. Hierdoor wordt er tijdswinst geboekt tijdens de intake.

Verder was het doel van de voorlichting ook, om aanvragers van een uitkering, vooraf kenbaar te maken met wat er verwacht wordt van de klant. Ervaringen van andere gemeenten was dat sommige aanvragers vroegtijdig besloten om af te zien van een aanvraag. Hierdoor werd een hoop tijd bespaard met betrekking tot de uitvraag van bewijsstukken en de beoordeling daarvan. Uit ervaring bleek namelijk dat in bepaalde gevallen de klant tijdens de voorlichting te weten kwam dat er geen recht op uitkering was en hierdoor dus het doorzetten van de aanvraag overbodig was.

In 2016 is bijgehouden hoeveel aanvragen voor bijstand voor levensonderhoud er wel en niet werden toegekend.

Toekenningen	119
Intrekkingen	65
Buiten behandeling	37
Preventief	43
Afgewezen	25

- *Toekenningen:* De aanvraag heeft geleid tot een toekenning van bijstand voor levensonderhoud
- *Intrekkingen:* Na de voorlichting zag de aanvrager af van het doorzetten van de reeds ingediende aanvraag
- *Buiten behandeling:* Aanvrager was te laat met het indienen van de benodigde bewijsstukken
- *Preventief:* Informatie voorziening voordat er een feitelijk aanvraag was of wel een aanvraag, echter nog geen inhoudelijke behandeling
- *Afgewezen:* Feitelijke beoordeling van de aanvraag en aangeleverde bewijsstukken, op basis daarvan blijkt klant geen recht te hebben

1.2. Verwerking fraudemeldingen

Besluit: verwerking fraudemelding binnen 3 dagen

Meldingen die mondeling van collega's kwamen, werden op verzoek van Handhaving per mail gestuurd. Op basis van de ontvangen informatie werd dit verwerkt in Midnet met een nieuwe zaak, onderzoek fraude. Gebleken is dat dit niet altijd binnen 3 dagen gebeurd is. Dit is een actiepunt voor Handhaving om in de toekomst te verbeteren.

1.3. Prioriteit fraude onderzoek

Besluit: prioriteit bij beëindigen of verlagen van de bijstandsuitkering in plaats van langdurig onderzoek bij samenlevingsfraude

Bij een lopende uitkering is het aan de gemeente om aan te tonen dat er (deels) geen recht op uitkering is. De bewijsvoering hierin is dan in bepaalde gevallen erg lastig en zeer tijdrovend. Vooraf is niet vast te stellen of de energie die gestoken wordt in een onderzoek, zijn resultaat oplevert. De ervaringen uit het verleden, ondersteunt met de bestaande jurisprudentie, maakt dat het vaststellen van samenlevingsfraude ook steeds lastiger wordt.

Bij nieuwe aanvragen ligt de verantwoordelijkheid voor het aantonen van recht op een uitkering bij de klant. Klant moet inlichtingen verstrekken om aantonen dat er recht is. Dit maakt dat het geven van voorlichting van groot belang is.

Het vastgestelde besluit in het Fraude en Handhavingsbeleid is dan ook dat de prioriteit ligt op het beëindigen of verlagen van een uitkering, boven een langdurig onderzoek. Dit wanneer duidelijk is om welke periode het gaat. Onderzoek naar de periode ervoor om aan te tonen dat er eventueel nog langer sprake was van fraude, is dan tijdrovend en heeft niet de prioriteit in het vastgestelde beleid. Langdurig onderzoek kan uiteraard wel het resultaat opleveren dat er een grotere terugvordering en boete volgt.

Gebleken is dat deze hoge terugvorderingen en opgelegde boetes in bijna alle gevallen niet door de klant terugbetaald kunnen worden. Dit komt door het feit dat klanten niet in de gelegenheid zijn deze volledig terug te betalen. Er is namelijk, in nagenoeg alle gevallen, geen vermogen of hoog inkomen na het beëindigen van de uitkering.

1.4. Herkenbare plek fraudemeldingen

Besluit: Herkenbare plek om fraude te melden op de website van gemeente Midden-Drenthe
Gemeente Midden-Drenthe heeft haar site zo ingericht dat inwoners informatie kunnen vinden hoe zij een melding kunnen doen van fraudegevallen en andere informatie kunnen lezen die met fraude te maken heeft. De site van Midden-Drenthe is zo ingericht dat men met zoekwoorden informatie kan vinden. In 2016 blijkt dat met de term "fraude" 537 keer gezocht is op de site. Opmerkelijk is dat er 73 keer is gekeken naar welke vormen van fraude er zijn. Er zijn echter heel weinig feitelijke tips zijn ontvangen. In mei 2017 is de mogelijkheid om een digitale fraudetip te kunnen afgeven ingericht. Dit conform het vastgestelde beleid.

Handhaving ontving in 2016 in totaal 6 anonieme tips. Daarnaast ontving Handhaving per mail of per telefoon diverse anonieme signalen van burgers, collega Handhavers van andere gemeenten of instanties betrokken bij het verstrekken van uitkeringen (bijvoorbeeld andere

gemeenten en UWV). Deze signalen werden door Handhaving zelf als onderzoek fraude opgestart.

1.5. Versturen beschikking

Besluit: binnen 4 weken na constatering fraude ontvangt de klant een beschikking

De betreffende klant ontvangt in bijna alle gevallen binnen 4 weken na afronding van een fraudeonderzoek, een beschikking. In de beschikking staat het genomen besluit van een intrekking, beëindiging of terugvordering. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de consulent inkomen. Qua uitvoering is er een verandering gekomen bij de administratieve afhandeling. Nu wordt direct de beschikking verzonden met het genomen besluit. De administratieve afhandeling, eindafrekening, volgt later. Voorheen werd gewacht met het versturen van de beschikking, omdat toen gekozen werd om ook direct de eindafrekening te vermelden. Juridisch gezien gaf dit bij een bezwaarprocedure nog wel eens problemen, hierdoor is de uitvoering aangepast en verbeterd.

1.6. Verwerking systeem boetes en vorderingen

Besluit: Binnen 1 week na verzending van een terugvorderingsbeschikking vermelding in het systeem

Het systeem is zo ingericht dat binnen een week na verzending van de terugvorderingsbeschikking er een nieuwe zaak wordt aangemaakt voor de desbetreffende collega om de terugvordering in behandeling te nemen.

1.7. Geen benadelingsbedrag / Waarschuwing bij 0 fraude

Besluit: Geen benadelingsbedrag wanneer een klant binnen de hersteltermijn de gevraagde informatie verstrekt, alleen een schriftelijke waarschuwing. Tenzij binnen 24 maanden al een waarschuwing is geweest.

In 2013 en 2014 werden bij het niet tijdig inleveren van bewijsstukken (bijvoorbeeld het rechtmatigheidsformulier) een waarschuwing opgelegd. Bij herhaling volgde een boete van € 150,00. Door jurisprudentie is er aan deze wijze van opleggen van boetes landelijk een einde gekomen, zo ook binnen Midden-Drenthe. Er is nieuwe wetgeving met betrekking tot het opleggen van boetes. In 2015 en 2016 zijn er door Midden-Drenthe op dit gebied geen boetes opgelegd.

1.8. Aanvraag na hersteltermijn, geen toekenning, geen boete

Besluit: Wanneer een aanvraag na een hersteltermijn niet leidt tot een toekenning, geen boete beoordeling

In deze situatie wordt er in Midden-Drenthe geen boetebeoordeling gedaan.

1.9. Hoogte boete

Besluit: Hoogte boete wordt niet afgerond (artikel 18a, eerste lid)

In Midden-Drenthe wordt niet afgerond.

1.10. Verminderde verwijdbaarheid

Besluit: Bij verminderde verwijdbaarheid, wordt de hoogte van de boete vastgesteld op percentage van 25% of 50%

In 2016 is de wetgeving gewijzigd. Naar aanleiding van die wijziging wordt op basis daarvan invulling gegeven bij de beoordeling van een boete.

1.11. Boete < € 340,00

Besluit: Bij boete onder € 340,00 wordt de klant niet gehoord

In verband met een wetswijziging moet de verwijtbaarheid worden vastgesteld en dient de klant gehoord te worden of de mogelijkheid te krijgen om zijn zienswijze te geven. De verwijtbaarheid moet worden beoordeeld door de consultant.

1.12. Meesturen zienswijze formulier

Besluit: Wanneer een boeteambtenaar een klant uitnodigt voor een zienswijze, dient het zienswijzeformulier meegezonden te worden

De boeteambtenaar is dit wettelijk verplicht en doet dit ook. Voor de Fraudewet werd dit nog niet standaard gedaan, met de invoering van de Fraudewet en de nota werd invulling gegeven aan het zienswijzeformulier.

1.13. Aflossing boete

Besluit: Voor de aflossing van de boete, wordt de volledige aflossingscapaciteit benut, rekening houdend met de beslagvrijevoet

Hier wordt in Midden-Drenthe rekening mee gehouden.

1.14. Frauderegister

Besluit: Bij constatering van of vermoeden van fraude, wordt het frauderegister geraadpleegd

Dit wordt niet gedaan. De belangrijkste reden is dat het register niet betrouwbaar is, omdat het register niet goed gevuld wordt door alle partijen die fraude kunnen registreren.

1.15. Recidive

Besluit: Bij recidive gevallen wordt de boete 120% of bij meerdere keren herhaling 150% van het benadelingsbedrag

In Midden-Drenthe is deze situatie niet voorgekomen.

1.16. Recidive met minderjarige kinderen in huis

Besluit: Bij recidive en huishoudens met kinderen wordt bij de invordering van recidiveboetes rekening gehouden met de beslagvrijevoet

In Midden-Drenthe is deze situatie niet voorgekomen.

1.17. Recidive zonder kinderen

Besluit: Bij recidive met huishoudens zonder kinderen wordt gekeken naar recente banksaldi
In Midden-Drenthe is deze situatie niet voorgekomen.

1.18. Inning door andere gemeente

Indien een andere gemeente verzoekt om tot inning over te gaan, pseudoverrekening, dan gelden de regels van Midden-Drenthe

Dit komt nauwelijks voor. Wanneer deze situatie zich voordoet, wordt uitvoering gegeven zoals vastgesteld.

1.19 Voldaan aan artikel 58 lid 7 Participatiewet

Wanneer wordt voldaan aan artikel 58, lid 7 Participatiewet, dan wordt het restant kwijtgescholden

In Midden-Drenthe wordt hieraan voldaan.

2. Poortwacht

In de nota wordt gesproken over Hoogwaardige Handhaving. Het doel is om met maximale inzet uitvoering te geven aan een scherpe toegang aan de poort, het moment dat er een aanvraag wordt ingediend. In Midden-Drenthe bleek dat er geen vaste lijn was in de bijeenkomsten van de voorlichting. De aanvragen waren wisselend per week in aantallen, waardoor er geen regelmaat was in het houden van de voorlichting. Tevens bleek dat in Midden-Drenthe 70% van de aanvragen werd toegekend. Volgens de landelijke cijfers was het resultaat in Midden-Drenthe lager dan landelijk gemeten.

Aan het gestelde in de nota met betrekking tot Hoogwaardige Handhaving, met onder andere streng aan de poort, werd door de medewerker Handhaving middels het opstellen van een nieuw werkproces, Poortwacht, invulling aangegeven.

2.1. Invoering Poortwacht

Per 1 januari 2016 werd het werkproces Poortwacht opgestart. In grove lijnen komt het er op neer dat alle aanvragen eerst bij de poort binnenkomen. Vervolgens wordt er telefonisch met de aanvrager gesproken en wordt het aanvraagformulier doorgenomen. Vervolgens volgt een uitnodiging voor de voorlichting met daarbij de uitvraag van bewijsstukken.

Los van het aantal nieuwe aanvragen vindt er iedere week een voorlichting plaats, ook al zijn er die week niet veel nieuwe aanvragen. Continuïteit is belangrijk om eenduidig en gelijkmatig te kunnen werken. Na ontvangst van de bewijsstukken wordt beoordeeld of deze voldoen aan de gestelde eisen. Blijkt dat dit niet zo is, dan volgt er een aanvultermijn. Na afronding van de termijnen wordt de aanvraag doorgezet naar een consulent inkomen met daarbij een advies. De consulent inkomen gaat dan in gesprek met de klant en doet de laatste onderzoeken om tot een afronding te komen. Wanneer blijkt dat de klant niet heeft voldaan, of onvoldoende, aan het inleveren van de gevraagde bewijsstukken, wordt de aanvraag buiten behandeling gesteld of afgewezen.

2.2. Resultaten Poortwacht

Per 1 januari 2016 werd zoals aangegeven formeel het werkproces Poortwacht ingevoerd. De resultaten in 2015 waren 70% toekenning van de aanvragen. Het doel in 2016 was om betere controle te krijgen en uitvoering te geven aan Hoogwaardige Handhaving. Aanvragers die recht hebben, krijgen een uitkering. Degene die geen recht hebben, niet.

In de beginperiode was duidelijk dat veel terugkerende klanten onbekend waren met de nieuwe werkwijze. Regelmatig werd door klanten aangegeven dat “bij eerdere aanvragen er niet zoveel vragen werden gesteld en niet zo moeilijk werd gedaan over bepaalde

bewijsstukken”, dan nu het geval was. De Poortwacht was niet anders dan werken volgens de gestelde wetten en regels. Door de Hoogwaardige Handhaving, werden meer aanvragen niet toegekend, omdat klanten niet voldeden aan de inlichtingenplicht.

In de eerste maanden van 2016 werd 30% van de aanvragen toegekend. Een behoorlijk verschil met de resultaten van 2015. Een bijkomend voordeel was dat na de poort, de aanvraag bij de consulent inkomen kwam. De consulent beoordeelde de aanvraag definitief. Hierdoor was er altijd sprake van een “4 ogen principe”. De kans op slordigheden en fouten werden hiermee tot het minimum beperkt.

Lopende het jaar 2016 schommelde het percentage rond de 40% toekenning, nog steeds een beduidend lager percentage dan in 2015.

In de afgelopen periode is het accent verschoven naar de preventieve kant; er wordt veel tijd en energie gestoken in het geven van voorlichtingsbijeenkomsten. Hierdoor kunnen mensen al voor dat een aanvraag is ingediend en afgehandeld, besluiten om de aanvraag in te trekken.

Dankzij de voorlichting kunnen mensen niet alleen beter zelf beoordelen of zij recht hebben op een uitkering, maar ook of ze dat wel willen. In die zin stimuleert de voorlichting over de rechten en plichten ook om toch werk dat wel beschikbaar is, te accepteren om vandaaruit te zoeken naar leuker of beter betaald werk.

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat de eindresultaten van 2016 zijn, met daarbij een besparing. De besparingsberekening komt voort uit een landelijke rekenmodel. Voor het niet toekennen van een aanvraag uitkering wordt € 13.500,00 gerekend. Alle afgewezen aanvragen zijn bekeken en blijkt dat er 23 aanvragen zijn geweest die na een eerdere afwijzing, opnieuw hebben aangevraagd en daarna wel een toekenning hebben ontvangen. Deze aanvragen zijn niet meegenomen in de besparing.

Januari 2016 - December 2016	Aantallen
Toekenningen	119
Geen toekenningen	170
Totaal aantal aanvragen	289
Herhaalde aanvraag, met wel een toekenning.	23

Bovenstaande aantallen moeten als volgt gelezen worden:

- 119 toekenningen (inclusief de 23 herhaalde aanvragen)
 - o aanvragen die na controle door de Poortwacht zijn doorgezet naar de consulent inkomen en met een toekenning zijn afgerond.
- 170 niet toekenningen
 - o Grootste gedeelte afgerond in de Poortwacht fase, een enkele werd na intake en behandeling door de consulent inkomen niet toegekend.
- 23 aanvragen alsnog toegekend
 - o Dit zijn klanten waarvan de eerdere aanvraag niet werd toegekend (bijvoorbeeld omdat men in gebreke bleef bij het aanleveren van de

bewijsstukken). Vervolgens volgde een nieuwe aanvraag, deze voldeed wel aan de gestelde eisen en werd dan volgens het vastgestelde werkproces afgerond door de consulent inkomen, met een toekenning.

Om een reëel beeld te krijgen van het totaal van de aanvragen die niet zijn toegekend moeten de 23 afgehaald worden van 170, omdat er na herhaalde aanvraag nog 23 zijn toegekend. Deze 23 aanvragen hebben een kleine besparing (de periode waarin de klant geen uitkering ontving) opgeleverd. Deze besparing is in dit verslag niet berekend, omdat deze periodes tussen wel toekennen bij herhaalde aanvraag en de periode van niet toegekende aanvraag, niet is bijgehouden.

Gesteld kan worden dat er van de 289 aanvragen er 147 (170-23) niet zijn toegekend. Dit is bijna 51% van de totale aanvragen. In 2015 was dit nog rond de 30% een toename van 21% met niet toegekende uitkeringen.

Per niet toegekende uitkering wordt landelijk een besparing gebruikt van € 13.500,00. Totaal komt dit in 2016 voor Midden-Drenthe neer op een besparing van € 1.917.000,00 besparing. (147 x € 13.500,00)

3. Ontwikkeling resultaatmetingen bij fraude bij lopende uitkeringen, nieuwe aanvragen voor bijstand voor levensonderhoud en bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen

Om tot een nog beter Hoogwaardige Handhaving te komen is het systeem aangepast zodat de verwerking van de gegevens beter te herleiden is.

Diverse gegevens die nodig zijn bij een juiste weergave van de resultaten, worden in het zaakstelsel nu verplicht om bij de afronding van een onderzoek in te vullen.

De resultaten geven aan hoeveel onderzoeken er geweest zijn naar lopende bijstandsuitkeringen, aanvragen bijstand voor levensonderhoud en aanvragen bijstand voor duurzame gebruiksgoederen (bijvoorbeeld witgoed apparaten, stofzuigers en televisies).

4. Resultaten

Een fraude onderzoek wordt gestart als er gereede twijfel is aan de juistheid van de door de klant verstrekte gegevens. De consulent schakelt vervolgens de handhaver in voor een nader onderzoek. Vervolgens wordt er een fraude onderzoek opgestart.

Tabel 1: Fraude onderzoeken bij lopende bijstandsuitkeringen voor levensonderhoud

	2014	2015	2016
Fraude niet vastgesteld	42	34	38
Fraude vastgesteld	10	11	16
Totaal	52	45	54

Tabel 2: Fraude onderzoeken bij aanvragen voor bijstand voor levensonderhoud en aanvragen voor duurzame gebruiksgoederen

	2014	2015	2016
--	------	------	------

Fraude niet vastgesteld	10	11	29
Fraude vastgesteld	8	3	26
Totaal	18	14	55

Opmerking: Het aantal in 2016 in tabel 2, is hoger dan voorgaande jaren. Dit komt door de verwerking van resultaten van aanvragen voor bijstand voor levensonderhoud en aanvragen voor duurzame gebruiksgoederen. In 2014 en 2015 werden de resultaten van aanvragen voor duurzame gebruiksgoederen niet volledig geregistreerd. In 2016 wel, echter gekoppeld aan aanvragen voor bijstand voor levensonderhoud. In 2017 worden de resultaten apart geregistreerd, hierdoor komt in de toekomst een duidelijker resultaat tot stand.

5. Themacontroles

Conform het beleid worden er themacontroles uitgevoerd. Controle op kentekens van auto's, alleenstaande ouders in combinatie met alimentatieregelingen en een 100% controle van duurzame gebruiksgoederen hebben plaats gevonden.

In de reguliere afhandeling wordt de verplichting om kinderalimentatie te ontvangen meegenomen, dit naar aanleiding van de resultaten van de themacontrole alleenstaande ouder. Gebleken was dat in veel gevallen de verplichting om een kinderalimentatieregeling te starten, niet was opgelegd. Exacte aantallen kunnen in deze evaluatie niet worden vermeld, aangezien nog een deel van de alleenstaande ouders onderzocht moeten worden.

Tijdens de 100% controle van de aanvragen duurzame gebruiksgoederen is gebleken dat er in die bewuste periode, veelvuldig onjuiste en onterechte aanvragen werden ingediend. Uit de controle bleek dat 8 á 9 van de 10 aanvragen niet voldeden. Een deel van de aanvragen voldeden in zijn geheel niet, andere aanvragen waren deels onjuist. Dit bleek uit het feit dat in bepaalde gevallen de aangevraagde goederen niet defect waren of zelfs in sommige gevallen niet aanwezig waren in de woning.

Voor de uitvoering van deze controle, werd er veel tijd gevraagd van de consultants en de handhaving. Voor de toekomst is gekozen om geen 100% controle meer toe te passen, gelet op de arbeidsintensiviteit. De themacontrole heeft er wel toe geleid dat er nadien minder aanvragen werden ontvangen. Er vindt nu steekproefsgewijs een controle plaats van aanvragen duurzame gebruiksgoederen.

6. Conclusie

In deze evaluatie wordt duidelijk dat niet ieder fraudesignaal ook leidt tot het vaststellen van fraude. In een aantal gevallen is er niets aan de hand, in andere gevallen misschien wel, maar is het moeilijk voor de gemeente om de fraude aan te tonen.

Mede op basis van het gegeven dat het aantonen van fraude lastig is, werd met het vaststellen van het fraudebeleid bepaald dat het voorkomen van fraude door Hoogwaardige Handhaving, prioriteit moest krijgen. Voorkomen is immers beter dan genezen.

Uit deze evaluatie blijkt heel duidelijk dat streng en duidelijk zijn aan de poort, loont. Hoe beter mensen weten waaraan ze beginnen als ze bijstand aanvragen en hoe beter gecontroleerd wordt of er daadwerkelijk recht is op bijstand, hoe meer mensen een

aanvraag niet doorzetten of intrekken. De cijfers spreken voor zich: ruim de helft van de aanvragen, leidt uiteindelijk niet tot toekenning van een uitkering.

Uiteraard wordt extra aandacht besteed aan mensen die moeite hebben met het aanvraagproces. Voor deze mensen (bijv. laaggeletterden) is – waar nodig - extra begeleiding.

Uit bovenstaande gegevens blijkt ook dat het grootste deel van de mensen dat een afwijzing heeft gekregen, niet later alsnog in de bijstand terecht komt. In 2016 hebben slechts 23 van de 170 mensen met een afwijzingsbeschikking op een later moment alsnog recht gehad op bijstand. Dat betekent enerzijds dat de gemeente bij twijfel goed doorvraagt om het recht vast te stellen, maar ook dat heel veel mensen het uiteindelijk niet nodig hadden om in de bijstand terecht te komen.

Geconcludeerd kan worden dat er goed uitvoering wordt gegeven aan het opgestelde beleid. Met name de uitvoering van Hoogwaardige Handhaving heeft geleid tot een forse besparing. Fraudebestrijding loont!